
En helsetjeneste med rom for alle

AKTUELT I FORENINGEN

HEIDI ØSTVEDT STRYDOM

heidi.ostvedt.strydom@legeforeningen.no

Kommunikasjonsavdelingen

Papirløse migranter faller fortsatt utenfor det ordinære helsetilbudet. På et frokostseminar i Legenes hus etterlyste fagpersoner klarere strukturer, refusjonsordninger og politisk vilje.

Det var et engasjert publikum da Legeforeningens menneskerettighetsutvalg og Helsesenteret for papirløse migranter i Oslo inviterte til frokostseminar i Legenes hus fredag 31. mars om helsehjelp for papirløse.

– Dette er en pasientgruppe som ofte er preget av redsel, usikkerhet og manglende tillit til systemet. De trenger ekstra tid, kompetanse og kontinuitet når de møter helsetjenesten, påpekte lege Johanne Storm Ligaard fra Helsesenteret i Oslo.

Helsesenteret i Oslo er blant de få stedene der papirløse får grunnleggende helsehjelp. Ifølge Ligaard møter mange betydelige barrierer: språkproblemer, mangel på informasjon og frykt for å bli angitt til myndighetene.

– For å kunne tilby reell hjelp må helsepersonell ha kunnskap om regelverket, og helsetjenesten må organiseres slik at man faktisk kan bygge tillit.

Ber om refusjonsordning og hjelpenummer

I dag ytes mye av denne hjelpen på frivillig basis. Helsesenteret etterlyser en refusjonsordning som gjør det mulig for behandlere å få dekket kostnader for helsehjelp til barn, gravide og ved smittsomme sykdommer.

– Et unikt hjelpenummer ville økt pasientsikkerheten, muliggjort reseptordning og gjort medisiner mer økonomisk tilgjengelige, forklarte Ligaard.

Tre mulige løsninger

Helsesenteret presenterte også tre mulige modeller for bedre organisering:

1. Kommunalt drevne fastlegekontorer, etter modell fra Bergen.
2. Tverrfaglige helsesentre i storbyene, med fast ansatte, fleksible åpningstider og kommunale bistillinger for blant annet fysioterapeuter og jordmødre.
3. En allmennlegetjeneste for barn og gravide, samlokalisert med helsestasjoner.

Skjev praksis mellom kommuner

I paneldebatten deltok statssekretær Usman A. Mushtaq (Ap), leder for Helsesenteret Linnea Näsholm og Jørgen Dahlberg fra Legeforeningens menneskerettighetsutvalg.

Mushtaq bekreftet at Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet revidere rundskrivet om helsehjelp for personer uten fast opphold.

– Det er en erkjennelse av at praksisen varierer sterkt fra kommune til kommune. Mange steder handler det om økonomi og ulike fortolkninger av regelverket. Vi må redusere disse forskjellene for å få en mer enhetlig og rettferdig helsetjeneste, sa Mushtaq.

Etiske forpliktelser vs. rettighetsforskjeller

Jørgen Dahlberg trakk fram spenningen mellom lovverk og etiske prinsipper som den grunnleggende utfordringen:

– Vi må starte med det enkle: Alle mennesker har rett til helsehjelp. Skal noen unntas, må det begrunnes godt. Vi må løfte debatten til et prinsipielt nivå, fremhevet Dahlberg.

Han påpekte at Norge har et velferdssystem med omfattende rettigheter for dem med lovlig opphold, men at det skaper et stort gap til dem som faller utenfor.

– Nettopp derfor blir rettighetsforskjellen så stor. Og nettopp derfor må vi ha mot til å diskutere dette åpent, oppfordret han.

Publisert: 12. mai 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.06.15

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. juli 2026.